

AANBEVELINGEN VAN

Vlaamse Federatie voor Sport en Recreatie in de geestelijke Gezondheidszorg vzw

EN

Vlaamse Liga Gehandicaptensport vzw

AAN DE VLAAMSE OVERHEID VOOR DE BELEIDSPERIODE 2009-2014

**MET OF ZONDER HANDICAP.
HET MAAKT NIET UIT, ALS JE MAAR SPORT!**

1. Inleiding

De VLG vzw en Psylos vzw zijn Vlaamse sportfederaties die zich richten naar personen met een beperking en die streven naar normalisatie op het vlak van en door middel van aangepaste bewegingsactiviteiten en aangepast sporten.

Binnen onze organisaties ondersteunen we de idee dat de persoon met een beperking de **vrije keuze van sportbeoefening** moet kunnen hebben: van atletiek tot zwemmen, op recreatieve of competitieve basis, in een handicapspecifieke of in een reguliere sportclub, in georganiseerd of los verband. Tal van drempels en vooroordelen staan deze inclusieve gedachte in de weg.

Van de Belgen die zelfstandig wonen, ondervindt bijna 13 % matige of ernstige problemen in het dagelijks leven ten gevolge van een langdurige motorische, sensorische, psychische of verstandelijke beperking (zie bibliotheek 1). Eén op de acht Belgen beneden de 65 jaar heeft een handicap maar daarvan zou slechts 3 % regelmatig sport beoefenen (zie bib 2).

Bovendien is er een grote **verscheidenheid** aan handicapgroepen: motorisch (hersenvlamming, dwarslaesie, amputatie), visueel, auditief, verstandelijk, psychisch, organisch. De aard, de ernst en de beleving van de beperking, samen met de graad van de nodige ondersteuning verschillen bovendien binnen elke handicapgroep. Bepaalde doelgroepen hebben vooral nood aan specifieke sporttechnische aanpassingen en begeleiding. Bij andere sporters ligt het accent vooral op sociale omgangsvormen en aangepast gedrag. Dit leidt tot een grote nood aan **differentiatie** bij het initiëren en begeleiden van sportactiviteiten voor personen met een handicap.

AANBEVELING 1: de Vlaamse Overheid doet een nieuwe **nulmeting** bij de Vlaamse bevolking om het huidig aantal personen met een handicap te kennen. Op dit moment zijn er geen wetenschappelijke cijfers (behalve voor de groep met psychische beperking, namelijk 1 op 9 – zie bib 3) beschikbaar, noch van het globale aantal personen met een handicap noch van het aantal per handicapgroep. Deze gegevens zouden specifiekere en meer doelgerichte beleidskeuzes mogelijk maken.

2. Afbakening doelgroep personen met handicap

Het zijn die personen, jonger dan 65 jaar, die omwille van een functiestoornis niet volwaardig aan het reguliere sportaanbod kunnen participeren. Een functiestoornis is een afwijkende functie van de fysiologische en/of mentale eigenschappen van het menselijk organisme, ofwel een afwijkende anatomische structuur wat betreft positie, vorm en continuïteit van onderdelen van het menselijk lichaam.

De afwijkende anatomische structuur vindt men bij de persoon met een motorische, lichamelijke of fysieke handicap bvb amputatie van een lidmaat, spasticiteit ten gevolge van hersenbeschadiging, verlamming ten gevolge van dwarslaesie, spierziekte.

Een afwijkende functie van fysiologische eigenschappen kan zich uiten bij een persoon met een visuele

handicap (blind of slechtziend) ofwel met een auditieve handicap (doof of slechthorend).

Een afwijkende functie van de mentale eigenschappen ziet men bij personen met een verstandelijke handicap.

Een afwijkende functie van de mentale, psychomotorische en sociale eigenschappen ziet men – al dan niet in combinatie – bij personen met een psychische beperking. Tevens hebben medicatie en de nevenwerking ervan een grote invloed op hun functionele mogelijkheden. (Zie bib 4).

Psylos telt een aanzienlijk aantal senioren onder haar leden, vaak personen met een chronische psychische problematiek (ongeveer 30% van de aangesloten leden is 55-plusser). Hoewel een deel van hen buiten de definitie van personen met een handicap valt, wordt er ook voor hen een sportaanbod voorzien op maat van hun interesses en mogelijkheden. Het huidige prioriteitenbeleid is hiertoe een extra stimulans bvb wandelen.

AANBEVELING 2: de Vlaamse Overheid gebruikt consequent de voorgestelde **definiëring** ter afbakening van de doelgroep personen met een handicap.

3. Sportparticipatie bij personen met handicap

Voor een verhoging van de sportparticipatie dient de kandidaat-sporter een zo breed mogelijk **sportaanbod** aangereikt te krijgen. We verwijzen hierbij naar het **continuüm G-sport** dat is opgesteld door het forum van de 3 erkende gehandicaptensportfederaties namelijk Recreas, Psylos en VLG vzw (zie bijlage).

Dit aanbod moet **zowel recreatief als competitief** goed uitgebouwd zijn. Recreatiesport heeft als doel zoveel mogelijk mensen te laten sporten. Het aanbod is dan ook breed en laagdrempelig (sport voor allen). Daarnaast is er specifieke aandacht nodig voor de competitie omwille van de aangepaste reglementen en de correcte toepassing ervan.

Het moet een aanbod zijn waarbij de sporter met een handicap de **keuze** heeft om te gaan sporten in een handicapspecifieke club (d.i. exclusief) of geïntegreerd in een reguliere club (d.i. inclusief). Door middel van een organisatorische integratie in de minimaatschappij van de sportclub, als leden onder leden, kan een integratie in de maatschappij bevorderd worden. Aangepast sporten vergt echter een goed doordachte investering van de club. Personen met een beperking prefereren vaak om te sporten met mensen met een gelijksoortige handicap. Onder het principe van minst belemmerende omgeving komen zij beter tot ontplooiing van hun eigen kunnen. Daarom moet elke sporter kunnen kiezen voor een sportclub in eigen regio die aansluit bij zijn of haar wensen, functionele mogelijkheden en motivatie. De **hoogst mogelijke vorm van integratie** wordt nagestreefd: organisatorische integratie of inclusie nastreven waar mogelijk en gewenst en een exclusief aanbod voorzien waar nodig en gewenst.

Het aanbod moet op alle niveaus gedragen worden door **gekwalficeerde begeleiders**. Zowel begeleiders als trainers, maar ook bestuurders, vrijwilligers en scheidsrechters moeten de mogelijkheid hebben zich bij te scholen om sporters met een beperking beter te begeleiden.

AANBEVELING 3: de Vlaamse Overheid blijft het exclusieve sportaanbod ondersteunen en stimuleert de continuering van het prioriteitenbeleid 2006-2008 (zie bib 5), dit is de **organisatorische integratie** van de sporter met een handicap binnen het reguliere sportlandschap. Het duurzaam sportaanbod voor personen met een beperking via de clubs aangesloten bij de reguliere sportfederaties moet enerzijds behouden blijven en anderzijds verdere uitbreiding krijgen. Via de Vlaamse Trainersschool blijft men de initiators en trainers aanmoedigen een aanvullende module g-sport te volgen.

4. Sportstimulering

Sport stimuleren bij personen met een handicap is ruimer dan alleen het sportaanbod verhogen of meer kwaliteitsvolle begeleiding voorzien. Op landelijk niveau vinden we tal van hiaten enerzijds en overlappingsen anderzijds die een duidelijk uitvoeringsbeleid voor gehandicaptensport in de weg staan.

4.1. Een Vlaamse g-sportorganisatie

De structuur en de organisatievorm binnen het landschap van de gehandicaptensport zijn complex. Er is een **veelheid** aan initiatieven, werkingsmiddelen en mankracht. Een vereenvoudiging dringt zich op. Ook in het memorandum 2009-2014 van de SARC wordt dit op pagina 48 (zie bib 6) vermeld: "Het sportaanbod voor personen met een handicap is versnipperd. Slechts een minderheid van de doelgroep vindt de weg er naartoe." We moeten specificeren dat de 'versnippering' enkel geldt voor de doelgroepen personen met een motorische en verstandelijke beperking. Voor alle groepen geldt dat de weg naar de (reguliere) sportclub moeilijk gevonden wordt, juist omwille van hun beperking. Hierbij verwijzen we verwijzen ook naar de aanbeveling in het Sector dossier Sport van de VVP (zie bib 7).

AANBEVELING 4: de Vlaamse Overheid bekijkt met alle betrokken partners de mogelijkheid voor de oprichting van **een gehandicaptensportorganisatie**. Deze organisatie is in Vlaanderen hét aanspreekpunt voor de g-sport voor enkele doelgroepoverschrijdende domeinen zoals informatie, communicatie en opleiding. Zij coördineert de dwarsverbanden en het geïntegreerd beleid (sport en welzijn). De differentiatie naar de verschillende handicapgroepen moet gerespecteerd blijven (cfr. inleiding).

4.2. Beeldcampagne

Vanlandewijck & Van de Vliet lanceren de volgende beleidsaanbeveling in hun studie (zie bib 8): het voeren van specifieke sportpromotionele campagnes in functie van het **veranderen van de beeldvorming** betreffende gehandicaptensport in de maatschappij en bij de persoon met een handicap in het bijzonder. Het beeld dat men van de sportende persoon met een handicap heeft, is er nog steeds één van verwondering en medelijden. Gehandicaptensport is (nog) niet vanzelfsprekend. Waarschijnlijk omdat sport voor personen met een beperking tot voor kort enkel als rehabilitatiemiddel werd gezien. Zelfs het sporten op school of in reguliere sportclubs was lange tijd taboe voor de doelgroep. Een correcte

beeldvorming dringt zich op zodat sport ook voor personen met een handicap als normaal wordt ervaren. De niet-sporters met een handicap worden daardoor niet actief aangemoedigd tot sportbeoefening door hun omgeving. Bovendien is het aangepast sportaanbod nog te beperkt of te weinig verspreid, en vooral te weinig gekend.

Het belang van sport en beweging voor de gezondheid van sporters met een beperking komt niet voldoende onder de aandacht. Personen met een handicap leiden vaak een sedentair leven met zware gevolgen voor de algemene gezondheid (zwaarlijvigheid, hart- vaatziekten, sociale deprivatie). De Vlaamse campagne naar personen met een handicap moet hier aandacht aan schenken.

Het regeerakkoord stelt dat de Vlaamse Regering blijft inzetten op de destigmatisering van de geestelijke gezondheidszorg. Het beleidsdomein sport dient hier eveneens haar verantwoordelijkheid in te nemen. Acties om te komen tot een correcte beeldvorming vertrekken best vanuit de ontmoeting tussen mensen met en zonder een handicap. De overheid moet dergelijke acties ondersteunen. Door deze sporters in de eerste plaats als sporter te benaderen, als sporter onder sporters, levert men een bijdrage aan normalisatie en destigmatisering (Zie bib 9 – pagina 68 & 72).

AANBEVELING 5: de Vlaamse Overheid zet een grote landelijke **promotiecampagne** op, met een sensibiliserende invloed op twee niveaus. Enerzijds naar de personen met een beperking om hen tot sportbeoefening en een gezonde levensstijl te **motiveren**. Anderzijds naar de personen zonder handicap en reguliere verenigingen om het beeld van de persoon met een handicap in onze maatschappij te normaliseren en hen aan te zetten initiatieven te nemen voor de inclusie binnen de sportwereld.

4.3. Revalidatiecentra

Sport is op dit moment geen wezenlijk onderdeel van het revalidatieprogramma. De beleidsmakers in de instellingen zijn niet of onvoldoende op de hoogte van de voordelen van het aangepast sporten. We stellen voor een erkend en gesubsidieerd mandaat van **bewegingsagoog in elk revalidatiecentrum** te creëren. De bewegingsagoog is verantwoordelijk voor de uitbouw van een beweging- en sportprogramma complementair aan de kinesithérapie (zie bib 8). Hij kan voor de vlotte overgang van bewegingstherapie naar de georganiseerde sport zorgen. Het betekent dat een 30-tal bewegingsagogen nodig zou zijn, hetgeen een bijkomend toekomstperspectief biedt aan de afgestudeerden LO en/of kinesithérapie.

AANBEVELING 6: de Vlaamse Overheid voert **sport als een volwaardig onderdeel** van het multidisciplinair behandelingspakket in het revalidatiecentrum toe. Bij voorkeur wordt ook de nomenclatuur aangepast. Dit is tevens een aanbeveling in het memorandum van de SARC (zie bib 6): "Een betere doorstroming is nodig vanuit het buitengewoon onderwijs en vanuit de revalidatiecentra waar sport een wezenlijk onderdeel van het programma moet zijn."

4.4. Zorginstellingen & voorzieningen geestelijke gezondheidszorg

Het sportbeleid moet worden afgestemd op het beleid inzake welzijn (activering, trajectbegeleiding, inclusief lokaal beleid). De zorginstellingen hebben naast hun therapeutische rol een belangrijke rol bij de integratie van de persoon met een psychische beperking in de maatschappij. De minimaatschappij van de sportclub vervult daarbij een ideale brugfunctie. De beleidsmakers in de zorgvoorzieningen moeten worden bewust gemaakt van de sectoroverschrijdende voordelen van een degelijk **lokaal sportbeleid** (initiatieven die buiten de muren van de instellingen treden of deze openen), **naast het therapieprogramma**. Binnen dit domein is de betrokkenheid van de individuele kandidaat-sporter essentieel.

AANBEVELING 7: de Vlaamse Overheid stimuleert sport an sich en **sporttrajectbegeleiding als wezenlijk onderdeel** van het rehabilitatieproces van personen met een psychische beperking.

4.5. Onderwijs & opleiding

Er is grote nood aan gekwalificeerde begeleiding. De **bewegingsgerelateerde opleidingen** lichamelijke opvoeding en kinesitherapie beschikken niet steeds over een degelijk lessenpakket rond aangepaste bewegingsactiviteiten.

Er is ook nood aan classificatieartsen. Op dit moment kan men het aantal classificatieartsen op één hand tellen. Het zijn revalidatieartsen die op eigen houtje de classificatieregels leerden of hiervoor bijkomende cursussen in het buitenland volgden. In de opleiding tot **arts** wordt niets over deze specifieke medische aanpak gedoceerd. Een verplicht opleidingsonderdeel rond de indicaties en contra-indicaties van sport en aangepaste bewegingsactiviteiten in de specialistenopleiding voor revalidatiearts dient ingevoerd. Hiervoor bestaat (nog) geen up-to-date handboek (zie bib 8).

AANBEVELING 8: de Vlaamse Overheid implementeert in de opleiding tot **revalidatiearts** een module 'aangepast sporten'. In de toekomst kunnen deze artsen de personen met een handicap op uniforme wijze informeren en eenduidig classificeren, wat veel discussies zou besparen. Binnen de medische keuringscentra wordt een revalidatiearts, die zich in classificatie van de sporters met een handicap specialiseert, aangeduid.

In de opleidingsinstituten voor **lichamelijke opvoeding en kinesitherapie** wordt het vak 'aangepast sporten' verplicht opgenomen, zowel in een aparte specialisatie optie, als transversaal in alle opties.

Het **CLB** kan in haar gegevensbestand zorgvuldig de aard van de handicap bijhouden met de bedoeling bij te dragen tot objectiever cijfermateriaal van de doelgroep. De eerste keuring gebeurt dus al op school en de GON-leerling krijgt rechtstreeks de informatie over de mogelijkheden van sportbeoefening. Ook de **zorgleerkracht** is van het aangepast sportaanbod op de hoogte. Zowel het CLB-personeel als de zorgleerkrachten stimuleren actief de leerlingen met een handicap om aan sport te doen.

4.6. Vlaamse Trainersschool

Momenteel worden voor een aantal sporttakken **aanvullende sporttakspecifieke modules** georganiseerd. Verhoudingsgewijs zijn deze modules kwantitatief en kwalitatief succesvol te noemen. De module is nu facultatief voor trainers en begeleiders met minimum een initiatordiploma. Om meer trainers te laten kennismaken met sporters met een beperking is een uitbreiding van het aanbod naar andere cursussen wenselijk.

AANBEVELING 9: de Vlaamse Overheid integreert de module **aangepast sporten als verplicht vak (onderdeel)** in de sporttakgerichte initiatorcursussen van de VTS (zie bib 7 – pagina 8). De Vlaamse Trainersschool krijgt de nodige middelen om een **medewerker** (deeltijds) aan te werven in het kader van de optimalisering van de cursusmodules G-sport.

4.7. Terugbetaling materiaal

Het kostenplaatje van sportspecifieke **hulpmiddelen en andere aanpassingen** in functie van de sportbeoefening is een andere grote drempel. “Een aangepaste tegemoetkoming is wenselijk voor de materiaalgebonden sporten die de financiële draagkracht van het individu overstijgen” (zie bib 6). Dit vereist de aanpassing van de terugbetalingmodaliteiten voor hulpmiddelen zoals voorzien door het RIZIV en het Vlaams Agentschap in functie van de sportbeoefening (zie bib 8). Hier ontbreekt eveneens een nulmeting, m.a.w. wat wordt onder welke vorm en door wie gefinancierd. Het RIZIV betaalt enkel standaardmateriaal terug, zeker niets sportspecifiek. Het Vlaams Agentschap focust zich op materiaal ter bevordering van de sociale integratie. Enkel dossiers met een aanvraag voor een handbike of een tandem werden totnogtoe positief beantwoord. In gevallen waar de verzekering kan worden ingeroepen, sluit deze zich aan bij de RIZIV nomenclatuur. Vaak is de afhandeling van het verzekeringsdossier ook afhankelijk van de kennis van de verzekerde zelf over het bestaand en beschikbaar materiaal.

AANBEVELING 10: de Vlaamse Overheid past de **terugbetalingmodaliteiten** voor hulpmiddelen zoals voorzien door het RIZIV (verstrekkingenregisters, d.i. nomenclatuur) en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (bijlagen bij het besluit op de individuele materiële bijstand) aan **in functie van de sportbeoefening**.

4.8. Mobiliteit en toegankelijkheid

Beperkte mobiliteit (gebrek aan vervoer, kostprijs en drempels tot openbaar vervoer) en toegankelijkheid blijven drempels voor sportbeoefening en vormen een extra **belemmering** bij de integratie in reguliere sportclubs. De verschillende provincies lieten reeds een onderzoek naar de behoeften uitvoeren en confirmeren deze vaststelling. Er is een provinciaal adviesbureau aanwezig maar de financiering ontbreekt om de adviezen uit te voeren. Toegankelijkheid gaat ook verder dan louter en alleen de fysieke drempels, er is nood aan meer sociale toegankelijkheid en een mentaliteitswijziging.

AANBEVELING 11: de Vlaamse Overheid laat in alle openbare sportcentra advies naar **integrale toegankelijkheid** (zie bib 10) opmaken, stelt een stappenplan ter uitvoering van deze adviezen op en coördineert de uitvoering ervan. Daarnaast moet er ook **controle** op de opvolging van de richtlijnen bij elke verbouwing of nieuwbouw worden georganiseerd. In het politiek manifest dat GRIP (burgerrechtenbeweging voor personen met een handicap) in februari van dit jaar publiceerde, is eveneens sprake van het inzetten op een basistoegankelijkheid door het invoeren van een Vlaams specifiek decreet.

5. Topsport

Het behalen van medailles op de Paralympische Spelen is het absolute doel van elke topsporter met een handicap. Het aantal veroverde Belgische medailles sedert 1996 daalde sterk. De geselecteerde atleten verbeteren telkens hun individuele prestaties maar deze **verbetering blijkt onvoldoende** ten opzichte van de concurrerende landen. We blijven steken in de mondiale subtop. Vooral de **toegenomen professionalisering** op alle domeinen is hier doorslaggevend: de professionele status van atleten, trainers, coaches en andere sportspecifieke begeleiders, de sportwetenschappelijke opvolging samen met de Olympische atleten, innovatief sporttechnologisch materiaal,... De verhoging van het structureel topsportbudget van 125.000 naar 350.000 euro vanaf 2009 betekent ongetwijfeld een nieuwe (noodzakelijke) impuls voor de kwaliteitsvolle en professionele begeleiding van de topsporter.

In de concurrerende landen koos men voor specifieke **topsportprogramma's** waar jonge atleten met een handicap in één centrum (valide en mindervalide samen) op een professionele manier worden getraind en begeleid.

AANBEVELING 12: de Vlaamse Overheid verbetert verder het topsportklimaat voor de topsporter met een handicap door elke actie voor **de reguliere topsporter automatisch te linken** aan de topsporter met een handicap. De open brief van het BOIC aan de voorzitters van de politieke partijen vermeldt 5 assen die prioritair zijn op het vlak van topsport: sport op school, excellentiecentra, sportinfrastructuur, statuut van de sportbeoefenaar, strijd tegen doping. Als de Vlaamse Overheid deze prioriteiten mee in haar beleidsnota opneemt, dat ze dit dan ook voor de topsporters met een handicap doet.

Philippe Mees,
Voorzitter VLG vzw

Myriam Bergmans,
Voorzitter Psylos vzw

Bibliografie (bib)

- (1) Nationaal Instituut Statistiek - website www.statbel.fgov.be – 1996
  - (2) Vanlandewijck, Y. e.a. - Wegwijzer voor aangepast sporten in Vlaanderen – sportcounseling voor fysiek gehandicapte personen. Brochure Koning Boudewijnstichting – 1994
  - (3) Bonnewijn, A. e.a. – Prevalentie van mentale stoornissen in de Belgische bevolking – 2004
  - (4) Vanden Auweele, Y. e.a. – Fysieke activiteit en psychisch welzijn - 2001
  - (5) Bloso & Kabinet Sport - Prioriteitenbeleid voor sporters met een handicap: een terugblik 2005-2008. Rapport persconferentie - 2009
  - (6) Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) – Cultuur IS. Uitdagingen voor het cultuurbeleid in Vlaanderen – 2009
  - (7) Vereniging van de Vlaamse Provincies - Sector dossier sport - 2009
  - (8) Vanlandewijck, Y. & Van de Vliet, P. - Determinanten van sportgedrag bij personen met een handicap in Vlaanderen. Studie Katholieke Universiteit Leuven in opdracht van Vlaams Minister van Sport – 2003
  - (9) Vlaamse Regering - Vlaams Regeerakkoord Peeters II – 2009
  - (10) Enter vzw – www.entervzw.be - Definitie Integrale Toegankelijkheid
  - (11) Psylos vzw en VLG vzw - Beleidsplannen 2009-2012
-

Contactgegevens

VLG vzw

Huis van de Sport

Zuiderlaan 13

9000 Gent

Tel 09 243 11 77

www.vlg.be

contact: Jessica De Smet

jessica.desmet@vlg.be

Psylos vzw

Valkerijgang 26

3000 Leuven

Tel 016 22 04 15

www.psylos.be (vanaf 01.09.09)

contact: Joëlle Vekemans

jvekemans@psylos.be

Bijlage: continuüm G-sport

Een ideale situatie zou zijn dat elke sporter met een beperking zijn sport of bewegingsvorm kan uitoefenen in een omgeving waarin hij zich goed voelt en waarin wordt rekening gehouden met zijn mogelijkheden en beperkingen.

Onderstaand continuüm werd ontwikkeld door het G-Forum en wil in kaart brengen welk sportaanbod voor personen met een beperking bestaat en wie daarin van welk aanbod kan genieten. Daarnaast biedt het de mogelijkheid na te gaan waar er nog hiaten zijn, of welke de knelpunten zijn bij het doorstromen van personen met een beperking naar dit aanbod. Op basis daarvan kunnen beleidsmatige (decreet, prioriteitenbeleid) en structurele (positie federaties) acties worden doorgevoerd.

Woord vooraf

Dit continuüm is een grove schets van de mogelijkheden voor het beoefenen van G-sport, het is een soepel te gebruiken werkinstrument.

Per individuele sporter met een handicap moet bekeken worden wat de mogelijkheden zijn, men kan niet uitgaan van de soort handicap op zich.

KEUZE is belangrijk: elke sporter met een handicap zou binnen zijn mogelijkheden én interesse moeten kunnen kiezen waar en hoe hij gaat sporten.

Voor het opstellen van dit continuüm worden vier factoren in rekening gebracht:

- Aard handicap (motorisch, visueel, auditief, verstandelijk, psychisch, meervoudig)
- Aard sporttak (individuele sport, groepssport, specifieke G-sporttak)
- Aard sportaanbod (recreatief, competitief recreatief, competitief, topsport)
- Aard van integratie (exclusief, G-afdeling, inclusief)

Terminologie:

- G-sport: Elke sportparticipatie uitgeoefend door personen met een handicap
- G-sporttak: Sporttak die specifiek voor personen met een handicap ingericht wordt, bv. boccia, goalbal, ...
- Exclusief: Personen met een handicap doen aan sport binnen een sportclub of organisatie uitsluitend bestemd voor personen met een handicap. Dit wordt ook vaak het 'categoriaal aanbod' genoemd, d.w.z. andere locatie, andere tijd en andere reeks.
- G-afdeling: Personen met een handicap sporten binnen een reguliere sportclub in een aparte afdeling voor personen met een handicap. Hiernaar wordt dikwijls ook verwezen als 'organisatorisch geïntegreerd sporten', m.a.w. zelfde locatie, zelfde of andere tijd en andere reeks.
- Inclusief: Personen met en zonder handicap sporten met en tegen elkaar. Een andere term is 'volledig geïntegreerd sporten'. Dit komt vaak voor wanneer de spelregels en het speelveld niet of nauwelijks moeten aangepast worden, dus zelfde locatie, tijdstip en reeks.

Er wordt vertrokken van de aard van integratie om dit continuüm vorm te geven. Een voorbeeld:

